

Projekt

z dnia 3 stycznia 2024 r.

Zatwierdzony przez .....

**UCHWAŁA NR .....
RADY MIASTA RYBNIKA**

z dnia ..... 2024 r.

w sprawie przyjęcia „Programu Wychodzenia z Kryzysu Bezdomności dla Kobiet z Miasta Rybnika na lata 2024-2028”

Na podstawie:

- art. 17 ust. 2 pkt 4 i art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.),
- art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.)

na wniosek Prezydenta Miasta, po zaopiniowaniu przez Komisję Finansów i Rozwoju oraz Komisję Zdrowia i Pomocy Społecznej

Rada Miasta Rybnika

uchwala:

§ 1. Przyjąć „Program Wychodzenia z Kryzysu Bezdomności dla Kobiet z Miasta Rybnika na lata 2024-2028”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PROGRAM WYCHODZENIA Z KRYZYSU BEZDOMNOŚCI DLA KOBIET Z MIASTA RYBNIKA NA LATA 2024-2028

Spis treści

1. Wprowadzenie	1
2. Diagnoza i uzasadnienie	2
3. Cel Programu	8
4. Grupy docelowe	8
5. Sposób i metody realizacji.....	8
6. Zadania	9
7. Budżet Programu	10
8. Okres realizacji Programu	10
9. Realizatorzy Programu oraz podział odpowiedzialności.....	10
10. Sprawozdawczość.....	10

1. Wprowadzenie

Program Wychodzenia z Kryzysu Bezdomności dla Kobiet z Miasta Rybnika na lata 2024–2028 (zwany dalej także Programem) został opracowany w oparciu o art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz.U. z 2023 poz.901 z późn. zm.).

Realizacja Programu jest ważna z punktu widzenia zadań pomocy społecznej, ale także ze względu na to, iż państwo jest zobowiązane do tego, by prowadzić politykę sprzyjającą zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych obywateli, w szczególności przeciwdziałać bezdomności, wspierać rozwój budownictwa socjalnego oraz popierać działania obywateli zmierzające do uzyskania własnego mieszkania.¹

Program „Wychodzenia z Kryzysu Bezdomności dla Kobiet z Miasta Rybnika na lata 2024-2028” jest elementem szerszego systemu wsparcia kobiet na terenie Miasta Rybnika w zakresie usług społecznych skierowanych do osób pozbawionych

---

¹ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1997 Nr 78 poz. 483 z późn. zm.)

schronienia, przede wszystkim rodzin wykluczonych społecznie lub zagrożonych takim wykluczeniem, w których dochodzi lub może dochodzić do sytuacji kryzysowej związanej głównie z przemocą domową lub bezradnością w sytuacjach życiowych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Konsekwencją tego typu zjawisk jest zazwyczaj zagrożenie bezdomnością - jednym z najbardziej dramatycznych zjawisk społecznych, zwłaszcza dla rodzin z dziećmi. Efektem powyższego jest brak pełnego zaspokojenia potrzeb kobiet i kobiet z dziećmi, które potrzebują stabilnego miejsca schronienia, w którym, oprócz zapewnienia noclegu, prowadzona jest zindywidualizowana praca nad zmianą ich sytuacji. Przede wszystkim Program będzie oparty o rozwiązania mieszkaniowe - w postaci mieszkań o specjalnym przeznaczeniu – chronionych, wspomaganych, treningowych, readaptacyjnych, które mają w swoim założeniu prowadzić do otrzymania własnego mieszkania z zasobów Miasta Rybnika. Są rozwiązaniem, które pozwala w warunkach podobnych do funkcjonowania w własnym mieszkaniu uczyć się prowadzenia gospodarstwa domowego, co stwarza szansę na skuteczną pomoc osobom bezdomnym.

W roku 2024 mieszkania chronione treningowe zostaną przekształcone w mieszkania treningowe zgodnie z ustawą z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz niektórych innych ustaw, co oprócz zmiany nazwy nie zmieni zasadniczo tej formy pracy z osobami bezdomnymi.

2. Diagnoza i uzasadnienie

Definicji bezdomności w literaturze przedmiotu jest wiele. Jedną z częściej cytowanych jest definicja L. Stankiewicza, która przyjmuje, iż „bezdomność jest złożonym zjawiskiem społecznym i stanem osobowościowym bezdomnego człowieka, warunkowanym przez różne przyczyny i przez fakt braku schronienia, spełniającego elementarne warunki, pozwalające uznać je za pomieszczenie mieszkalne”². W opinii badacza nie samo budowanie obiektywnej definicji jest ważne, a definiowanie zjawiska, jako procesu społecznego, w którym zaangażowane są wszystkie podmioty mające bezdomność w polu swoich oddziaływań.

Osoby bezdomne, podobnie jak zagrożone bezdomnością, stanowią wewnętrznie zróżnicowane zbiorowości, m.in. pod względem cech demograficznych, zakresu doświadczanych problemów i sposobów radzenia sobie z nimi. Obie grupy nie stanowią jednak wyraźnie odrębnych kategorii klientów pomocy społecznej. Głównym kryterium odróżniającym je od pozostałych klientów jest brak mieszkania lub zagrożenie jego utratą. Symptomatyczne jest to, że zarówno osoby bezdomne, jak i zagrożone bezdomnością, jednocześnie borykają się z wieloma trudnościami w różnych sferach życia:

- w sferze socjalno-bytowej (np. brak stałych dochodów),

---

² M. Dębski (red.) Problem bezdomności w Polsce, Pomorskie Forum na rzecz Wychodzenia z Bezdomności, Gdańsk 2011, s. 43-44.

- w sferze mieszkaniowej (np. eksmisje),
- w sferze rodzinnej (np. rozpad rodziny – zerwanie więzi formalnych, psychologicznych i społecznych oraz brak możliwości spełnienia przez rodzinę jej podstawowych funkcji),
- w sferze zdrowia (np. uzależnienia),
- w sferze psychologicznej (np. przemoc domowa),
- w sferze zawodowej (np. długotrwałe bezrobocie),
- w sferze społecznej (np. konflikty spowodowane brakiem tolerancji społecznej).

Bezdomność należy do grupy najtrudniejszych do rozwiązania problemów społecznych, zwłaszcza kiedy dotyczy kobiet oraz dzieci. Wynika to głównie ze złożoności problemu, a wychodzenie z bezdomności jest najczęściej bardzo długim i wieloetapowym procesem. W dzisiejszych czasach problem bezdomności powinien być rozwiązywany nie tylko poprzez pomoc społeczną, ale przy współdziałaniu wielu instytucji i organizacji, które mogą bezpośrednio wpływać to zjawisko. Są to m.in. służba zdrowia, sąd, policja, odpowiednie wydziały miejskie oraz organizacje pozarządowe. Wszystkie elementy systemu wsparcia, jakie zapewnia gmina osobom bezdomnym, takie jak profilaktyka, interwencja oraz integracja i reintegracja są bardzo ważne. Osoby bezdomne są grupą społeczną szczególnie narażoną na proces wykluczenia społecznego. W społeczeństwie istnieją ugruntowane stereotypy na ich temat, co znacznie utrudnia integrację ze środowiskiem, a co za tym idzie powrót do normalnego życia.

W Polsce wciąż brakuje uporządkowanego systemu monitorowania skali i podstawowych cech bezdomności. Ogólnopolskie dane pochodzące z dwóch badań prowadzonych według metodologii spisowej (spis wśród osób bezdomnych przeprowadzony przez Główny Urząd Statystyczny oraz ogólnopolskie badanie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej) są dość rozbieżne i nie dają obrazu i specyfiki grupy bezdomnych. Szacuje się, że w społeczeństwie polskim jest powyżej 30 tys. do ok. 35 tys. osób bezdomnych - w ciągu ostatniej dekady liczba ta jest względnie stała³. Statystycznie jest więcej mężczyzn w tej grupie, jednakże z roku na rok pojawia się coraz więcej bezdomnych kobiet (także kobiet z dziećmi).

Bezdomność kobiet często wiąże się z bezdomnością ich dzieci (zapewne z uwagi na to, że to kobiety częściej są ofiarami przemocy domowej i wraz z dziećmi szukają schronienia w ośrodkach wsparcia). Problem bezdomnych kobiet nie został jak dotąd w sposób jednoznaczny opisany i zdiagnozowany⁴.

---

³ M. Dębski (red.) Problem bezdomności w Polsce, Pomorskie Forum na rzecz Wychodzenia z Bezdomności, Gdańsk 2011, s. 96 -128.

⁴ Sytuacja Bezdomnych Kobiet w Województwie Pomorskim, M. Dębski www.newww.org.pl/download/bezdomne_kobiety_raport.pdf, s. 3-4

Sytuacja bezdomności kobiet różni się w sposób istotny od bezdomności mężczyzn. Nie chodzi tutaj tylko o formy przeżywania własnej bezdomności, ale przede wszystkim o przyczyny bezdomności i szanse wyjścia z niej. Odmienne przeżywanie sytuacji wykluczenia społecznego wśród kobiet i mężczyzn niesie za sobą konieczność dostosowania odpowiednich narzędzi pracy socjalnej wśród nich realizowanej. Bezdomność kobiet ściśle powiązana jest z problemami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodziny.

Bezdomność kobiet może wynikać z wielu czynników polityczno-ekonomicznych, prawnych, strukturalnych, czy społecznych⁵. Wymieniane przez bezdomne kobiety powody utraty miejsca zamieszkania w większości odnoszą się do przyczyn zewnętrznych, niezależnych, będących poza możliwością wpływu osoby bezdomnej. Kobiety bezdomne są skłonne częściej upatrywać przyczyn własnej bezdomności poza sobą i jednocześnie przypisywać je mało konkretnym i trudno weryfikowalnym czynnikom. Należy więc raczej rozpatrywać pewne grupy uwarunkowań niż samodzielnie występujące czynniki. Niektórzy badacze wręcz podkreślają, że nigdy nie możemy mówić tylko i wyłącznie o jednej, nawet bezpośredniej, przyczynie bezdomności.

W niniejszym Programie przyjmuje się jednak definicję bezdomności określoną w ustawie o pomocy społecznej, która definiuje, że osobą bezdomną jest osoba niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowana na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności, a także osoba niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym i zameldowana na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej (art. 7 pkt 3) bezdomność jest jednym z powodów udzielania pomocy osobom i rodzinom. Osoba bezdomna może zostać objęta indywidualnym programem wychodzenia z bezdomności, który polega na wspieraniu osoby bezdomnej w rozwiązywaniu jej problemów życiowych, rodzinnych i mieszkaniowych, oraz pomocy w uzyskaniu zatrudnienia. Ustawa o pomocy społecznej określa także, iż „indywidualny program wychodzenia z bezdomności, stosownie do potrzeb osoby bezdomnej, może uwzględniać wszelkie środki pomocy, jakimi dysponuje ośrodek pomocy społecznej realizujący program” (art. 49 ust. 7), co pozwala na zastosowanie różnych narzędzi, które mogą przynieść poprawę sytuacji. Osoba lub rodzina ma prawo do schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania, jeżeli jest tego pozbawiona (tymczasowe miejsce noclegowe może zostać zapewnione w noclegowniach, schroniskach, domach dla bezdomnych i innych miejscach do tego przeznaczonych, w tym w mieszkaniach specjalnego przeznaczenia). W przypadku Rybnika dla matek z dziećmi i kobiet w ciąży przeznaczony jest także ośrodek wsparcia – Dom dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i

---

⁵ Szulc B., Bezdomne kobiety w opinii bezdomnych kobiet, s. 106, <https://repozytorium.ur.edu.pl/server/api/core/bitstreams/a5d6cebc-9550-4872-8380-95cc3d85f77b/content>.

Kobiet w Cięży w Rybniku, tymczasowego schronienia może udzielić także Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Psychoterapii w Rybniku, jednakże miejsca te nie są placówkami spełniającymi założenia deinstytucjonalizacji, które określają warunki pozwalające na lepsze przystosowanie bezdomnych do życia w społeczeństwie. Pobyt w tych ośrodkach jest także ograniczony czasowo (w ośrodku interwencji kryzysowej do trzech miesięcy, a w Domu – do roku, z maksymalną możliwością przedłużenia w sytuacjach szczególnych do 1,5 roku).

Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Rybniku wynika, że liczba osób bezdomnych w Rybniku od kilku lat utrzymuje się na podobnym poziomie, przy czym znacznie większa jest liczba bezdomnych mężczyzn.

Analizując poniższe dane o ilości osób korzystających w kolejnych latach ze wsparcia z tytułu kryzysu bezdomności należy mieć na uwadze, że w jednym roku dana osoba mogła skorzystać z więcej niż jednej formy wsparcia, stąd może być ona ujęta liczbowo kilkakrotnie – tj. we wszystkich formach wsparcia, z których skorzystała.

Miasto Rybnik zapewnia miejsca noclegowe dla bezdomnych kobiet i kobiet z dziećmi w następujących placówkach:

- 1) Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Psychoterapii w Rybniku przy ulicy Bolesława Chrobrego 16, który dysponuje 24 miejscami noclegowymi, przeznaczonymi dla kobiet i kobiet z dziećmi, mieszanek Miasta Rybnika, znajdujących się w kryzysie, po doświadczeniach m.in. przemocy, bezdomności, zdarzeń losowych, z powodu złej sytuacji materialnej, ze względu na potrzebę ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, czy w związku z klęską żywiołową lub ekologiczną; zgodnie z przepisami maksymalny czas pobytu w ośrodku wynosi 3 miesiące. Tabela nr 1 przedstawia dane dotyczące ilości osób, które skorzystały ze wsparcia noclegowego w poszczególnych latach.

Tabela nr 1. Liczba kobiet i dzieci korzystających ze wsparcia noclegowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej i Psychoterapii w Rybniku

L.p.	Rok	Ilość kobiet	Ilość dzieci
1.	2019	60	43
2.	2020	49	40
3.	2021	49	31
4.	2022	59	34

Źródło: Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Rybniku.

- 2) Schronisko „Dom Nadziei” w Rybniku-Niewiadomiu przy ul. Sportowej 136 prowadzone przez Chrześcijańskie Stowarzyszenie Dobroczynne – Oddział Terenowy w Rybniku-Niewiadomiu, które w oparciu o dotację udzieloną przez

Miasto Rybnik udziela schronienia zarówno bezdomnym kobietom, jak i mężczyznom. Z danych zawartych w tabeli nr 2, znajdującej się poniżej, wynika, że maleje ilość kobiet korzystających ze schroniska. Może wynikać to w fakcie, iż nastąpił rozwój innych form pomocy dla kobiet (rozwój mieszkalnictwa o specjalnym zastosowaniu, otwarcie Domu dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w Cięży w Rybniku).

Tabela nr 2. Liczba kobiet korzystających ze wsparcia schroniska „Dom Nadziei” w Rybniku-Niewiadomiu

L.p.	Rok	Ilość kobiet
1.	2019	23
2.	2020	18
3.	2021	18
4.	2022	17

Źródło: Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Rybniku.

- 3) Dom dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w Cięży w Rybniku przy ulicy Świerkłańskiej 4 uruchomiony w 2021 roku (na 15 miejsc), wcześniej kierowano do Domu Samotnej Matki z Dzieckiem „Maja” w Raciborzu, w oparciu o umowę dotacji zawartą przez Miasto Rybnik. Tabela nr 3 wskazuje, iż nastąpił znaczny wzrost ilości osób korzystających z tej formy wsparcia.

Tabela nr 3. Liczba kobiet i dzieci korzystających ze wsparcia domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w cięży

L.p.	Rok	Ilość kobiet	Ilość dzieci
1.	2019	8	3
2.	2020	3	4
3.	2021	8	14
4.	2022	15	21

Źródło: Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Rybniku.

- 4) Ogrzewalnia dla Osób Bezdomnych, która ostatecznie znalazła miejsce w Dzielnicy Boguszowice-Osiedle przy ulicy Jastrzębskiej 3a, z której korzystają zarówno kobiety jak i mężczyźni. W roku 2021 z Ogrzewalni dla Osób Bezdomnych skorzystało 21 kobiet, a w roku 2022 już 35 kobiet.
- 5) Sześć mieszkań specjalnego zastosowania dla kobiet, w tym z dziećmi, będących w kryzysie bezdomności (jedno mieszkanie chronione treningowe dla kobiet na 4 osoby oraz pięć mieszkań wspomaganych treningowych dla łącznie 32 osób).

Tabela nr 4 przedstawia dane dotyczące ilości osób korzystających z tej formy wsparcia.

Tabela nr 4. Liczba kobiet i dzieci korzystających ze wsparcia mieszkań specjalnego zastosowania

L.p.	Rok	Ilość kobiet	Ilość dzieci
1.	2019	18	11
2.	2020	23	13
3.	2021	16	14
4.	2022	24	26

Źródło: Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Rybniku.

Jak wskazuje Marcin Tylman: „Mieszkanie treningowe to usługa społeczna polegająca na dostarczeniu osobie lub rodzinie zindywidualizowanego wsparcia (lokalu mieszkalnego i indywidualnego koszyka usług społecznych), dzięki któremu uda się przezwyciężyć trudności i przygotować do bezpiecznego, samodzielnego funkcjonowania w społeczności lokalnej.”⁶ Prowadzone w ramach Programu treningi skupione są na nabywaniu kluczowych umiejętności samodzielnego funkcjonowania – nie tylko w mieszkaniu, ale także w społeczności lokalnej. Marcin Tylman podkreśla również, że usługa mieszkań treningowych zaprojektowana została z myślą także o zagrożonych wykluczeniem społecznym osobach i rodzinach objętych pomocą społeczną, uzależnionych od pomocy systemowej. W tych przypadkach nauka właściwego korzystania z mieszkań, w tym prowadzenia własnego gospodarstwa domowego i unikania zadłużeń może przynosić wiele korzyści, a w placówkach dla osób w kryzysie bezdomności prowadzenie takiej pracy jest utrudnione⁷.

Prowadzenie mieszkań specjalnego przeznaczenia jest zgodne z prowadzoną polityką społeczną dążącą do jak najszerzej deinstytucjonalizacji, czyli wsparcia bezpośrednio w środowisku lokalnym.

Wsparcie w postaci mieszkań specjalnego zastosowywania, w których czas przebywania nie jest prawnie ograniczony, jest głównym założeniem niniejszego Programu. To rozwiązanie pozwala na przezwyciężenie indywidualnych barier w powrocie do społecznego funkcjonowania.

---

⁶ Tylman M, Trening życia w mieszkaniu – prewencja bezdomności w praktyce w: Pokonać bezdomność 2023. Deinstytucjonalizacja usług, profilaktyka w gminach, badania populacji, praca zbiorowa, Ogólnopolska Federacja na rzecz Rozwiązywania Problemu Bezdomności, Zabrze 2023, str. 113.

⁷ Tamże, str.115

3. Cel Programu

Głównym celem Programu jest poprawa funkcjonowania kobiet i kobiet z dziećmi w kryzysie bezdomności w latach 2024-2028.

Cele szczegółowe:

- 1) rozwinięcie lub wzmocnienie samodzielności życiowej i społecznej, nauka prowadzenia gospodarstwa domowego i gospodarowania budżetem domowym,
- 2) zapobieganie procesom zubożenia, marginalizacji i wykluczenia społecznego,
- 3) nabycie, przywrócenie lub wzmocnienie kompetencji społecznych, zaradności, samodzielności i aktywności społecznej,
- 4) wzmocnienie rodziny w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, nauka umiejętności wychowawczych i zwiększenie kompetencji rodzicielskich,
- 5) wyeliminowanie lub złagodzenie barier utrudniających funkcjonowanie w społeczeństwie lub powodujących oddalenie od rynku pracy,
- 6) przywrócenie możliwości lub zdolności uzyskania zatrudnienia lub innej formy aktywności społecznej.

4. Grupy docelowe

Program kierowany jest do kobiet i kobiet z dziećmi zagrożonych wykluczeniem społecznym, które w rozumieniu ustawy o pomocy społecznej spełniają przesłanki bezdomności. Wsparciem zostaną objęte osoby, które ze względu na swoją trudną sytuację wymagają zapewnienia schronienia oraz wsparcia specjalistów w celu przygotowania do prowadzenia niezależnego życia lub potrzebują wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. W Programie zakłada się udział 30 kobiet bezdomnych z terenu Miasta Rybnika, w tym część z dziećmi.

Zastosowane metody pracy z osobami i rodzinami zależne będą od indywidualnej sytuacji osoby bezdomnej i zawarte będą w ścieżce wsparcia znajdującej się w indywidualnym programie wychodzenia z bezdomności lub w innej analogicznej formie porozumienia z osobą bezdomną, jak np. kontrakt mieszkaniowy. Forma ta będzie efektem współpracy pracownika socjalnego z uczestnikiem Programu.

5. Sposób i metody realizacji

Proces reintegracji społecznej osób bezdomnych jest działaniem rozciągniętym w czasie, posiadającym swoją dynamikę zależną od osoby, która przez nią przechodzi. W związku z tym praca będzie odpowiednio zaplanowana, zindywidualizowana oraz nastawiona na wspomaganie rozwoju danej osoby poprzez dostosowanie trybu, czasu pracy, środków adekwatnych do jej możliwości poznawczych i potrzeb. Proces reintegracji społecznej skoncentrowany będzie na pokonaniu tych trudności, które z przyczyn obiektywnych (np. dużego zadłużenia,

niestabilnej sytuacji zdrowotnej, uzależnienia, braku pracy i kwalifikacji zawodowych) oraz subiektywnych (niskiej samooceny, braku motywacji do podjęcia działań umożliwiających zmianę sytuacji życiowej, itp.) uniemożliwiają danej osobie wyjście z bezdomności oraz integrację społeczną. Planuje się także, zgodnie art. 49 ust. 7 ustawy o pomocy społecznej, korzystać – stosownie do potrzeb osoby bezdomnej – z wszelkich środków pomocy, jakimi dysponuje ośrodek pomocy społecznej.

6. Zadania

Tabela nr 5. Zadania w ramach Programu

L.p.	Zadanie	Wskaźniki
1.	Zaplanowanie indywidualnej ścieżki reintegracji - indywidualnego wsparcia dla każdej uczestniczki - zgodnie z potrzebami i możliwościami	Liczba kobiet objętych wsparciem Liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem
2.	Prowadzenie kompleksowej pracy socjalnej z osobami i rodzinami w kryzysie bezdomności w oparciu o indywidualny program wychodzenia z bezdomności lub analogiczną formę porozumienia z osobą bezdomną	Liczba kobiet objętych wsparciem Liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem
3.	Zapewnienie wsparcia asystenta rodziny dla rodzin wykazujących trudności opiekuńczo-wychowawcze	Liczba kobiet objętych wsparciem Liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem
4.	Podnoszenie kompetencji rodzicielskich poprzez udział w szkole dla rodziców i grupach wsparcia	Liczba kobiet objętych wsparciem Liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem
5.	Udzielanie świadczeń w ramach ustawy o pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych	Liczba kobiet objętych wsparciem Liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem
6.	Zapewnienie pomocy specjalistycznej	Liczba kobiet objętych wsparciem Liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem
7.	Zapewnienie schronienia na podstawie indywidualnego programu wychodzenia z bezdomności lub analogicznych form porozumienia z osobą bezdomną	Liczba kobiet objętych wsparciem Liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem

8.	Aktywizacja zawodowa osób	Liczba kobiet objętych wsparciem
9.	Aktywizacja społeczna osób / rodzin	Liczba kobiet objętych wsparciem Liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem
10.	Nauka samodzielności życiowej i społecznej, nauka prowadzenia gospodarstwa domowego i gospodarowania budżetem domowym	Liczba kobiet objętych wsparciem Liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem

7. Budżet Programu

Środki na realizację Programu będą pochodzić z budżetu Ośrodka Pomocy Społecznej w Rybniku w ramach zadań poszczególnych działów Ośrodka.

Do realizacji zadania wykorzystywane będzie wcześniej stworzone zaplecze mieszkaniowe (mieszkania specjalnego zastosowania), które zostały utworzone w ramach projektów z Europejskiego Funduszu Społecznego. Będą także podejmowane działania mające na celu pozyskanie dodatkowych środków finansowych na realizację Programu.

8. Okres realizacji Programu

Program będzie realizowany w terminie od dnia 1 stycznia 2024 r. do dnia 31 grudnia 2028 r.

9. Realizatorzy Programu oraz podział odpowiedzialności

Program przewiduje wiele różnorodnych form działania na rzecz kobiet w kryzysie bezdomności. Za koordynowanie realizacji zadań ujętych w Programie, a także w dużej mierze za ich bezpośrednią realizację, jest odpowiedzialny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rybniku. Ośrodek ściśle współpracuje z pozostałymi podmiotami które mogą przyczynić się do osiągnięcia zamierzonych celów.

10. Sprawozdawczość

Sprawozdanie z realizacji Programu zostanie ujęte w sprawozdaniu z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Rybniku i zamieszczone w Biuletynie Informacji Publicznej Ośrodka. Uwzględniać będzie między innymi liczbę kobiet oraz dzieci w rodzinach objętych wsparciem oraz działania podjęte w ramach Programu.